

שגרירי זכויות צעירים - בדרך לבניית למודל חינוכי

טובה בן ארי

התרבות היהודית מנחה אותנו לאהבת האדם ולערבות הדדית. חל עלינו הציווי "ואהבת לרעך כמוך", רבי עקיבא ממשיך: "מה ששנוא עליך אל תעשה לחברך"

האמנה הבינלאומית בדבר זכויות הילד/ה החלה להתגבש ע"י יאנוש קורצ'אק גדול המחנכים, גובשה על ידי האו"ם ואושרה ע"י מדינת ישראל. ההכרה הרחבה לה זכתה אמנה זו מחזקת את תוקפה והופכת אותה לסטנדרט בינלאומי שתוצאות יישומה נשקפות אף מהמבחנים הבינלאומיים.

לראשונה בישראל נבנתה תוכנית ייחודית של למידה וחקר המבוססת על עקרונות מודל האו"ם והתאמתו לחינוך היסודי. התוכנית פותחה על ידי הפיקוח הארצי ליישום זכויות התלמיד/ה במשרד החינוך ומנהלת בית ספר ע"ש ידלין בראשון לציון, עיר ידידותית לילדים. נמשיך לפתח אותה לבתי ספר נוספים במגזרים השונים גם בהנחיית המנהלות שהצליחו השנה.

התוכנית מבוססת על תהליך למידה הנותן לילדים צעירים ידע וכלים לבקר את יישום האמנה הבינלאומית לזכויות הילד במדינות אחרות, מה שמניע אותם לחשיבה והצעת פעולות באשר לילדים ונוער במדינות השונות, כפי שמנחה אותנו האמנה לזכויות הילד בסעיפים 12-13 - הזכות להישמע ולהיות שותפים בקבלת החלטות, ובזכות לחינוך המעוגנת באמנה (בסעיפים 28-29) המחדדת את התהליך החינוכי להיותו איכותי, נגיש ומותאם. סעיף 29 מוסיף את החובה לחינוך ליצירתיות, לחשיבה ביקורתית וכבוד לערכים תרבותיים. מימוש זכויות הילדים הם בסיס למדיניות חינוכית רחבה ומשמעותית.

התוכנית מכוונת לחנך תלמידים לדעת את הזכויות שלהם, תוך חינוכם לגבולות ברורים, שמירת כבודם של האחרים, ובשים לב למגבלות החברתיות והתרבותיות הנהוגות. בתוכנית זו מושם דגש על **אחריות אישית ועל אחריות אזרחית וגלובלית של התלמידים**, בבדיקתם את יישום זכויות ילדים במדינות שונות, כפי שהמדינות התחייבו לאו"ם באשר למיצוב מעמדם של הילדים כנושאי זכויות וכשותפים פעילים. למידה רלוונטית זו מקדמת פיתוח חשיבה חוקרת וביקורתית

המכוונת להתבוננות מצבי חיים של ילדים על רקע תרבותי וחברתי מהמקומי אל הגלובלי.

אני בטוחה שתהליכים אלו ישפיעו בעתיד הקרוב מאוד על התלמידים כאזרחים צעירים שיפעלו למען חברה צודקת וראויה, שערבות הדדית מנחה אותם, והם אלו שידריכו את האחרים לשמירת זכויות הילדים בכל מקום ובכל עת.